

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Навчально-науковий інститут №2
Кафедра криміналістичного забезпечення та судових експертиз**

**ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЇ
з навчальної дисципліни з навчальної дисципліни
«Судова транспортно-трасологічна експертиза»
для здобувачів ступеня вищої освіти магістра
за спеціальністю 081 «Право»
спеціалізація «Судова експертиза»
для підготовки кадрів для експертної служби**

Київ 2017

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Навчально-науковий інститут №2
Кафедра криміналістичного забезпечення та судових експертиз**

**ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЇ
з навчальної дисципліни з навчальної дисципліни
«Судова транспортно-трасологічна експертиза»
для здобувачів ступеня вищої освіти магістра
за спеціальністю 081 «Право»
спеціалізація «Судова експертиза»
для підготовки кадрів для експертної служби**

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри
криміналістичного забезпечення та судових
експертиз
(протокол № 8 від 07.12.2017 р.)

Київ 2017

Рецензенти:

Молибога М. П. – провідний науковий співробітник КНІСЕ МЮ України, кандидат юридичних наук.

Мировська А.В. – професор кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент.

Укладачі:

Атаманчук В.М. - завідувач кафедри криміналістичного забезпечення та судових експертиз навчально-наукового інституту № 2 НАВС, кандидат юридичних наук

Свобода Є.Ю. – професор кафедри криміналістичного забезпечення та судових експертиз навчально-наукового інституту № 2 НАВС, кандидат юридичних наук, доцент

Бойченко С.Б. – старший викладач кафедри криміналістичного забезпечення та судових експертиз навчально-наукового інституту № 2 НАВС

Обговорено та схвалено Вченою Радою Національної академії внутрішніх справ від 26 . 12 2017 р., № 28/3-3

Програма призначена для підготовки здобувачів ступеня вищої освіти магістра за спеціальністю 081 «Право» спеціалізацією «Судова експертиза» для підготовки кадрів для Експертної служби з навчальної дисципліни «Судова транспортно-трасологічна експертиза».

Програма атестації здобувачів вищої освіти містить: зміст; програму навчальної дисципліни; вимоги щодо рівня сформованості знань, умінь та навичок здобувачів вищої освіти; методику проведення атестації та критерії оцінювання; орієнтовний перелік теоретичних питань та практичних завдань, що виносяться на атестацію; список рекомендованих джерел.

ЗМІСТ

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
2. ВИМОГИ ЩОДО РІВНЯ СФОРМОВАНOSTІ ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ.....	7
3. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ АТЕСТАЦІЇ	8
4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ.....	8
5. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА АТЕСТАЦІЮ.....	8
6. ОСОБЛИВОСТІ ВИРІШЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАДАЧ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА АТЕСТАЦІЮ.....	12
7. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	12

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Сліди та речова обстановка ДПТ як об'єкти дослідження транспортно-трасологічної експертизи.

Поняття судової транспортно-трасологічної експертизи. Транспортні засоби та їх сліди. Виявлення, фіксація, вилучення слідів транспортних засобів.

Криміналістичне вчення про слід та механізм слідоутворення. Поняття сліду. Механізм слідоутворення та його взаємодіючі елементи: слідоутворюючий об'єкт, слідоприймаючий об'єкт, слідовий контакт. Макро- і мікрорельєф слідоутворюючого об'єкту.

Поняття транспортно-трасологічної експертизи. Завдання транспортно-трасологічної експертизи. Предмет та об'єкти транспортної трасології. Питання, які вирішує транспортно-трасологічна експертиза.

Класифікація слідів, які виникають та залишаються на місці пригоди при ДТП, їх значення при проведенні експертизи.

Тема 2. Характеристика пошкоджень транспортних засобів.

Транспортні засоби та сліди контакту. Дослідження і опис пошкоджень транспортних засобів як основа вирішення основних питань транспортної трасології. Характер пошкоджень як основа визначення лінії зіткнення транспортних засобів.

Категорії ситуацій, які встановлюють умови виникнення речової обстановки: ситуації зустрічного зіткнення, попутне зіткнення, зіткнення під кутом, зустрічне лобове зіткнення, зустрічне зіткнення за дотичною тощо. Вивчення властивостей та стану об'єктів. Вивчення відображення об'єктів. Вивчення результатів дії (явищ). Вивчення відношення фактів (явищ, події) або об'єктів.

Діагностика слідів ходової частини. Діагностика слідів окремих деталей та виступаючих частин транспортного засобу. Діагностика стану деталей, частин, агрегатів транспортного засобу.

Встановлення характеру транспортного засобу за слідами коліс на проїзній частині. Сліди юза. Сліди буксування.

Тема 3. Класифікація видів зіткнень.

Ознаки, за якими класифікуються зіткнення транспортних засобів. Визначення механізму зіткнення при різних видах зіткнення транспортних засобів. Ознаки (характеристики) визначення місця зіткнення в залежності від виду зіткнення. Лінія зіткнення. Кут взаємного контакту, як основна ознака класифікації видів зіткнення.

Класифікація за переміщенням транспортного засобу в поздовжньому напрямку по відношенню один до другого: зустрічне, попутне, поздовжнє.

Класифікація за відносним розміщенням напрямку поздовжній вісей транспортного засобу в момент зіткнення: паралельне, перпендикулярне, косе.

Класифікація за характером взаємодії при ударі: блокуючий, ковзання, дотичне.

Класифікація за містом нанесення удару: попереднє, праве, заднє, лівє.

Тема 4. Методика проведення транспортно-трасологічної експертизи.

Особливості транспортно-трасологічної експертизи. Встановлення кута взаємного розташування транспортних засобів на момент первинного контакту (зіткнення). Натурне моделювання зіткнення транспортних засобів. Визначення кута взаємного розташування ТЗ на момент зіткнення за допомогою кутів відхилення слідоутворюючого об'єкта і його відбитка.

Конкретні методики транспортно-трасологічної експертизи: визначення місця зіткнення за кінцевим розташуванням транспортних засобів; уточнення місця зіткнення за деформаціями транспортних засобів; визначення місця зіткнення за трасами, залишеними відкинутими об'єктами; визначення місця зіткнення за розташуванням об'єктів, що відокремилися від транспортних засобів тощо.

Тема 5. Механізм зіткнення транспортних засобів.

Механізм зіткнення транспортних засобів, як всеоб'ємлююче питання транспортної трасології. Стадії механізму зіткнення. Реконструкція та моделювання обстановки та обставин дорожньо-транспортної пригоди. Методи реконструкції та моделювання обстановки місця пригоди при встановленні механізму зіткнення транспортних засобів.

Випадки, коли вирішуються факт руху та статичності одного транспортного засобу при зіткненні. Ознаки, які визначаються на підставі дослідження факту руху та статичності одного транспортного засобу: сліди на місці пригоди, сліди пошкодження на ТЗ, розміщення ТЗ та відкинутих при ударі об'єктів після пригоди; положення органів управління ТЗ.

Ознаки, що даний ТЗ в момент удару знаходилося в русі: зрушення слідів коліс ТЗ від напрямку удару; зрушення слідів коліс ТЗ, яке нанесло удар, від напрямку його руху перед зіткненням; змазаний відбиток малюнку протектору у кінці слідів юзу коліс ТЗ; невідповідність довжини гальмового сліду ТЗ, по якому був нанесений удар; відхил слідів ТЗ, яке нанесло удар перед місцем зіткнення від першопочаткового напрямку руху у сторону де було зіткнення.

Тема 6. Визначення місця зіткнення транспортних засобів.

Визначення місця зіткнення по слідах транспортних засобів на місці пригоди. Визначення місця зіткнення по слідах, залишених на дорожньому покритті об'єктами, відкинутими при зіткненні. Визначення місця зіткнення за розташуванням об'єктів, що відокремилися від транспортних засобів. Визначення місця зіткнення за кінцевим розташуванням транспортних засобів.

Класифікація наїздів на пішоходів. Групи ознак, які встановлюють механізм наїзду: за напрямком руху пішохода; за характером руху пішохода; за характером руху транспортного засобу; за місцем удару; за характером удару; за характером обмеження оглядності та видимості. Основні причини виникнення наїздів на пішоходів. Механізм наїзду на пішохода. Ознаки, які дозволяють встановити взаємне розміщення транспортного засобу та пішохода при наїзді. Основні ознаки, що дозволяють визначити місце наїзду.

2. ВИМОГИ ЩОДО РІВНЯ СФОРМОВАНOSTІ ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ

Атестація осіб, які закінчують вищі навчальні заклади – це встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти.

Магістр – це освітній ступінь, що здобувається на першому рівні вищої освіти та присуджується вищим навчальним закладом у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-професійної програми, обсяг якої становить 180-240 кредитів ЄКТС.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Судова транспортно-трасологічна експертиза» здобувач вищої освіти повинен знати:

- поняття предмет, завдання та об'єкти судової транспортно-трасологічної експертизи;
- особливості проведення огляду місця події дорожньо-транспортних пригод;
- особливості транспортно-трасологічної експертизи;
- класифікацію видів зіткнень;
- теоретичні положення криміналістичного вчення про слід та механізм слідоутворення;
- методи реконструкції та моделювання обстановки місця пригоди при встановленні механізму зіткнення транспортних засобів;
- ознаки, за якими класифікуються зіткнення транспортних засобів;
- ознаки (характеристики) визначення місця зіткнення в залежності від виду зіткнення;
- основні терміни пошкоджень транспортного засобу;
- методики встановлення кута взаємного контакту при зіткненні транспортних засобів;
- методи реконструкції та моделювання обстановки місця пригоди при встановленні механізму зіткнення транспортних засобів

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Судова транспортно-трасологічна експертиза» здобувач вищої освіти повинен вміти:

- вільно володіти основними категоріями і поняттями судової транспортно-трасологічної експертизи;
- орієнтуватися у джерелах судової транспортно-трасологічної експертизи;
- виявляти, фіксувати, вилучати сліди транспортних засобів;
- досліджувати і описувати пошкодження транспортних засобів як основу вирішення основних питань транспортної трасології;
- моделювати обстановку та обставини дорожньо-транспортної пригоди; - визначати місця зіткнення по слідах транспортних засобів на місці пригоди;
- визначати кут взаємного контакту;
- визначати місця наїзду на пішохода згідно слідів на місці пригоди.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен володіти такими практичними навичками, як:

- вміти кваліфіковано оглядати місце дорожньо-транспортної пригоди з описом пошкоджень транспортних засобів і укладанням схеми пригоди;

- застосовувати на місці дорожньо-транспортної пригоди ознаки визначення місця наїзду(зіткнення);
- вміти аргументовано відповідати на питання транспортно-трасологічної експертизи після дослідження транспортних засобів.

3. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЕКЗАМЕНУ

До атестації за напрямом підготовки допускаються здобувачі вищої освіти, які завершили повний курс підготовки за відповідною освітньо- професійною програмою, виконали всі вимоги навчального плану та пройшли всі попередні атестаційні випробування.

Складання екзамену проводиться на відкритому засіданні державної екзаменаційної комісії за участю не менш як половини її складу при обов'язковій присутності голови комісії.

Державний екзамен проводиться за білетами, складеними у відповідності до навчальних програм за методикою, визначеною Національною академією внутрішніх справ і включає в себе два теоретичних питання з дисципліни «Судова транспортно-трасологічна експертиза» та вирішення практичної задачі.

Державна атестація проводиться в навчальній аудиторії. Здобувач вищої освіти представляється членам комісії, самостійно бере атестаційний білет, спеціальний аркуш та готується до відповіді. Час для підготовки до відповіді – до 20 хвилин. На спеціальному аркуші необхідно написати прізвище, номер білету, відповідь на питання та після завершення письмової відповіді поставити особистий підпис. Після підготовки здобувач вищої освіти усно дає відповідь на питання, які містяться в білеті та відповідь на вирішення практичного завдання. Після завершення відповіді спеціальний аркуш з записами передається секретарю екзаменаційної комісії.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Індивідуальна оцінка здобувача вищої освіти за теоретичну частину виводиться із оцінок за кожне питання білету і визначається:

при усних відповідях:

- повнота розкриття питання;
- логіка викладення, культура мови;
- вміння доводити думку та відстоювати власні позиції;
- впевненість та переконливість;
- аналітичні міркування, вміння робити порівняння та висновки;

Особиста оцінка за кожне питання білету визначаються оцінками «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» у відповідності з «Положенням про організацію освітнього процесу в Національній академії внутрішніх справ» та оголошуються в день їх проведення після оформлення протоколу засідання екзаменаційної комісії.

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА АТЕСТАЦІЮ

1. Поняття судової транспортно-трасологічної експертизи. Основні терміни пошкоджень транспортного засобу.
2. Наукові основи судової транспортно-трасологічної експертизи.
3. Класифікація слідів кримінального правопорушення та механізм їх утворення.
4. Основні правила виявлення, фіксації та вилучення слідів-відображень.
5. Ознаки (характеристики) визначення місця зіткнення в залежності від виду зіткнення.
6. Основні правила виявлення, фіксації та вилучення слідів-відображень.
7. Специфічні закономірності процесу відображення інформації про злочин.
8. Транспортні засоби та їх сліди.
9. Поняття статичних та динамічних слідів.
10. Кут взаємного контакту, як основна ознака класифікації видів зіткнення.
11. Виявлення, фіксація, вилучення слідів транспортних засобів.
12. Методики визначення кута взаємного розташування транспортних засобів на момент зіткнення.
13. Які засоби використовуються для закріплення (фіксації) виявленої інформації про злочин.
14. Методи і засоби «польової криміналістики».
15. В чому полягає суть методу моделювання в криміналістичній діяльності?
16. Збільшувальні пристосування для виявлення та огляду невеликих за розміром речових доказів.
17. Дослідження і опис пошкоджень транспортних засобів як основа вирішення основних питань транспортної трасології.
18. Правила фотографування слідів зіткнення на місці події.
19. Правила опису слідів зіткнення у протоколі огляду.
20. Механізм зіткнення транспортних засобів, як всеоб'ємлююче питання транспортної трасології.
21. Характер пошкоджень як основа визначення лінії зіткнення транспортних засобів.
22. Реконструкція та моделювання обстановки та обставин дорожньо-транспортної пригоди.
23. Ознаки, за якими класифікуються зіткнення транспортних засобів (приклади класифікацій).
24. Технічні засоби і методи криміналістичної фіксації. Поняття фіксації речових доказів. Види та мета криміналістичної фіксації. Види об'єктів криміналістичної фіксації.
25. Методи фіксації речових доказів.
26. Основні класи моделей виділяють з урахуванням способу моделювання.
27. Матеріальні засоби для виготовлення зліпків та копій.
28. Фотографічні засоби фіксації. Відеозапис.

29. Методи реконструкції та моделювання обстановки місця пригоди при встановленні механізму зіткнення транспортних засобів.
30. Встановлення кута взаємного розташування транспортних засобів на момент первинного контакту (зіткнення).
31. Основні ознаки, які свідчать про місце зіткнення.
32. Натурне моделювання зіткнення транспортних засобів.
33. Визначення місця зіткнення по слідах транспортних засобів на місці пригоди.
34. Визначення кута взаємного розташування транспортних засобів на момент зіткнення за допомогою кутів відхилення слідоутворюючого об'єкта і його відбитка.
35. Особливості визначення місця наїзду на пішохода згідно слідів на місці пригоди.
36. Визначення механізму зіткнення при різних видах зіткнення транспортних засобів.
37. Основні та допоміжні (другорядні) ознаки місця зіткнення (навести приклади).
38. Кут взаємного контакту, як основна ознака класифікації видів зіткнення.
39. Визначення механізму зіткнення (етапи дослідження).
40. Методики встановлення кута взаємного контакту при зіткненні транспортних засобів.
41. Визначення статичного чи динамічного положення одного з транспортного засобу на момент зіткнення
42. Поняття, мета та завдання огляду місця події.
43. Основні поняття транспортно-трасологічної експертизи експертизи.
44. Питання які вирішуються в рамках транспортно-трасологічної експертизи при розслідуванні обставин дорожньо-транспортної пригоди.
45. Поняття, мета, значення слідчого експерименту.
46. Права і обов'язки експерта-автотехніка.
47. Зміст і структура висновку експерта-автотехніка.
48. До якого класу судових експертиз відноситься судова транспортно-трасологічна експертиза?
49. Що є об'єктами судової транспортно-трасологічної експертизи?
50. Сліди коліс транспортних засобів.
51. Правила фіксації коліс транспортних засобів.
52. Правила фіксації осипу скла і пластику транспортних засобів.
53. Правила фіксації розливу рідини транспортних засобів.
54. Правила фіксації слідів на придорожніх об'єктах від контакту транспортних засобів.
55. Фіксація пошкоджень транспортних засобів.
56. Правила опису пошкоджень на транспортних засобах.
57. Розмірні характеристики пошкоджень.
58. Назви пошкоджень згідно їх характеристик.
59. Дослідження слідів взаємного контакту на транспортних засобах.

60. Загальні ознаки локалізації пошкоджень на різних поверхнях автомобіля.
61. Визначення взаємного розташування транспортних засобів методом макетного моделювання.
62. Визначення взаємного розташування транспортних засобів по схемі ДТП.
63. Сліди коліс транспортних засобів.
64. Правила фіксації коліс транспортних засобів.
65. Правила фіксації осипу скла і пластику транспортних засобів.
66. Правила фіксації розливу рідини транспортних засобів.
67. Правила фіксації слідів на придорожніх об'єктах від контакту транспортних засобів.
68. Фіксація пошкоджень транспортних засобів.
69. Криміналістичне значення пошкоджень транспортного засобу.
70. Правила опису пошкоджень на транспортних засобах.
71. Розмірні характеристики пошкоджень.
72. Виявлення слідів до кожної стадії зіткнення
73. Реконструкція механізму зіткнення.
74. Загальні ознаки місця зіткнення.
75. Найбільш достовірні ознаки місця зіткнення.
76. Найбільш достовірні ознаки місця наїзду на пішохода.
77. Криміналістичне значення слідів зіткнення транспортних засобів.
78. Ознаки на орієнтацію встановлення моделі чи марки транспортного засобу.
79. Особливості при визначенні місця наїзду на пішохода.
80. Сліди на місці пригоди для визначення місця зіткнення при різних видах зіткнень (зустрічне, попутне, кутове).
81. Взаємне розташування транспортних засобів, як необхідна додаткова інформація для визначення місця зіткнення.
82. Ознаки стадій зіткнення.
83. Класифікація слідів за механізмом утворення.
84. Виявлення слідів до кожної стадії зіткнення.
85. Вимоги до технічних засобів вилучення речових доказів з урахуванням їх властивостей.
86. Реконструкція механізму зіткнення.
87. Будова шин транспортних засобів.
88. Механізм утворення слідів контактної взаємодії на транспортних засобах, одязі потерпілого при вчиненні дорожньо-транспортної пригоди.
89. Правила фіксації та вилучення слідів транспортних засобів
90. Загальні ознаки місця зіткнення.
91. Технічні засоби вилучення рідин та газоподібних речовин.
92. Виявленні на місці пригоди сліди рук необхідно.
93. Мікрооб'єкти та технічні засоби їх вилучення.
94. Найбільш достовірні ознаки місця зіткнення.
95. Найбільш достовірні ознаки місця наїзду на пішохода.

96. Ознаки на орієнтацію встановлення моделі чи марки транспортного засобу.
97. Особливості при визначенні місця наїзду на пішохода.
98. Сліди на місці пригоди для визначення місця зіткнення при різних видах зіткнень (зустрічне, попутне, кутове).
99. Можливості встановлення типу транспортних засобів та напрямку його руху за слідами контактної взаємодії з іншими об'єктами.
100. Особливості відображення ознак у слідах шин та частин транспортних засобів, що утворюються на місці події.

6. ОСОБЛИВОСТІ ВИРІШЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАДАЧ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА АТЕСТАЦІЮ

Виходячи зі змісту запропонованих фабул задач щодо вирішення питань транспортно-трасологічної експертизи здійснити дослідження в сфері визначення взаємного розташування транспортних засобів на момент зіткнення і встановити місце зіткнення з правильною аргументацією категоричності висновку.

7. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

Конституція України від 28 червня 1996 року (із змінами та доповненнями) // Відомості Верховної Ради України від 23 липня 1996 року, № 30. – Ст.141.

Кримінальний кодекс України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до кодексу : [http:// zakon1.rada.gov.ua](http://zakon1.rada.gov.ua).

Кримінальний процесуальний кодекс України [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.

Про Національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015 року // [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=55082

Про судову експертизу: Закон України від 25 лютого 1994 року // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 28. – Ст.232.

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Кримінального процесуального кодексу України : Закон України. – К.: ПАЛИВОДА А.В., 2012. – 382 с.

Про утворення експертної служби МВС України: Постанова Кабінету Міністрів України № 988 від 20.06.2000 р.

Про внесення змін до деяких наказів Міністерства внутрішніх справ України щодо організації діяльності Експертної служби, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 9.07.2013 за № 1151/23683 : Наказ МВС України від 20.06.2013 № 605.

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення законодавства у відповідність з Кримінальним процесуальним кодексом України. Закон України // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 12, ст.178.

Про затвердження Положення про Експертно-кваліфікаційну комісію МВС України та атестацію судових експертів Експертної служби МВС України: Наказ МВС України від 08.02.2017 № 102.

Про затвердження Положення про Експертну службу Міністерства внутрішніх справ України: Наказ МВС України від 03.11.2015 р. № 1343.

Про затвердження положень про Державний науково-дослідний експертно-криміналістичний центр та територіальні науково-дослідні експертно-криміналістичні центри МВС: Наказ МВС України від 31 січня 2017 р. № 77.

Про судову практику у справах про злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 30 травня 2008 р. № 5.

Інструкція з організації діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України: Наказ МВС України від 6 липня 2017 р. № 570.

Інструкція з організації проведення та оформлення експертних проваджень у підрозділах судових експертиз і експертних досліджень у підрозділах Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України: Наказ МВС України від 17 липня 2017 р. № 591.

Аверьянов В.Н. Словарь основных терминов судебной автотехнической экспертизы / В.Н. Аверьянов, Р.Г. Армадеров, В.Г. Григорян и др.; под ред. Ю.Б. Суворова. — М.: ВНИИСЭ, 1988. — 64 с.

Аверьянова Т.В. Криминалистика : учеб. для вузов / под ред. Р.С. Белкина. — М. : Норма-ИнфаМ, 1999. — С. 206-285.

Андрианов Ю.В. Экспертиза транспортных средств при ОСАГО / Ю.В. Андрианов. — М. : Рио Маок, 2008. — 399 с.

Асташов В.С., Осмотр места дорожно-транспортного происшествия / В. С. Асташов А. И. Булатов. - М. : Транспорт, 1970. — 95 с.

Ачмиз Р.Ю. Расследование дорожно-транспортных происшествий : учеб. пособие / Р.Ю. Ачмиз. — Краснодар, 1999. — 150 с.

Балакин В.Д. Экспертиза дорожно-транспортных происшествий : учеб. Пособие / В.Д. Балакин. — Омск : Изд-во СибАДИ, 2005. — 136 с.

Богатырев М.Г. Транспортная трасология / М.Г. Богатырев // Проблемы судебной экспертизы: сб. науч. труд. — М. : ВНИИСЭ МЮ СССР, 1961. — С. 14-17.

Бурцева Е.В. Криминалистика. Ч. I. Общая теория криминалистики и криминалистическая техника : учеб. пособие / Е.В. Бурцева, И.П. Рак, А.В. Селезнев [и др.] . — Тамбов : Изд-во Тамб. гос. техн. ун-та, 2006. - 96 с.

Василевский А.Н. Глава III. Экспертиза следов транспортных средств / А.Н. Василевский // Судебно-трасологическая экспертиза / под ред. Л.В. Дроновой. — М. : ВНИИСЭ МЮ СССР, 1972. — С. 62-86.

Василевский К.А. Пределы экспертного исследования дорожно-транспортного происшествия : метод. пособие. / К.А. Василевский, Т.Ф. Шаркова. — М., 1978. — 150 с.

Галаса П.В. Експертний аналіз дорожньо-транспортних пригод / П.В. Галаса, В.Б. Кисельов, А.С. Куйбіда [і ін.] ; під заг. ред. П.В. Галаса. – К.: Експерт-сервіс, 1995. – 192 с.

Герасимов В.Н. Методика расследования автотранспортных преступлений : учеб. пособ. / В.Н. Герасимов. – М. : Изд-во Москов. ун-та., 1988. – 110 с.

Грановский Г.Л. Основы трасологии (общая часть) / Г.Л. Грановский. – М.: ВНИИ МВД СССР, 1965. – 130 с.

Грановский Г.Л. Основы трасологии (особенная часть) / Г.Л. Грановский. – М.: ВНИИ МВД СССР, 1974. – 240 с.

Дубінін О.А. Використання ПЕОМ при моделюванні механізму ДТП: метод. реком. / О.А. Дубінін. – К.: ДНДЕКЦ МВС України, 2007. – 51 с.

Дубонос К.В. Застосування фото та відео зйомки при проведенні огляду місця ДТП : метод. реком. / К.В. Дубонос. – К. : ДНДЕКЦ МВС України, 2011. – 47 с.

Еленюк Г.А. Использование специальных познаний при расследовании дорожно-транспортных происшествий : учеб. пособие. / Г.А. Еленюк, П.П. Ищенко, Ю.Ю. Ярослав. – Караганда, 1987. – 94 с.

Додаткова

Алексеев О.О. Розслідування окремих видів злочинів : навч. посіб. 2-ге вид. перероб. та доп. / О.О. Алексеев, В.К. Весельський, В.В. Пяковський – К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 320 с.

Криміналістична техніка: Навч. Посіб [За ред. А. В. Кофанова.] – К. : КИЙ, 2006. – 456 с.

Криміналістика: Підруч. для студ. юрид. спец. вищ. закл. освіти / За ред. В. Салтевський М.В. Криміналістика. Підручник: У 2-х ч. Ч.1. – Х.: КонСУМ, Основа, 1999. – 416 с.

Криміналістика : Підручник // В.Ю. Шепітько, ред. В.О. Коновалова, В.А. Журавель та ін. / МОНУ України. Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. – Харків : Право, 2010. – 462 с.

Криміналістика: питання і відповіді : навч. посіб. для студ. ВНЗ // А.В. Кофанов, О.Л. Кобилянський, Я.В. Кузьмічов, Ж.В. Удовенко, С.В. Хільченко ; МОН України, НАВС. – К. : Центр убов. літ., 2011. – 276 с.

Криміналістика. Академічний курс : Підручник // Мін-во освіти і науки України. Акад. адвокатури України; Т.В. Варфоломеев, В.Г. Гончаренко, В.І. Бояров, С.В. Гончаренко, В.О. Попелюшко. – Київ : ЮрІнком Інтер, 2011. – 495 с.

Криміналістика : навч. посіб. / Р.І. Благута, Р.І. Сибірна, В.М. Бараняк та ін. // МОН України ; за ред. Є.В. Пряхіна. – К. : Атіка, 2012. – 495 с.

Криміналістика : Підручник / В.В. Пяковський, Ю.М. Чорноус, О.О. Алексеев та ін. – К. : Центр учбової літератури, 2015. – 544 с.

Разумов Э.А., Молибога Н.П. Осмотр места происшествия. – К.: РИО МВД Украины, 1994

Біленчук П.Д. Судові експертизи : довідник / Біленчук П.Д., Курко М.Н., Стахівський С.І. – К. , 1997 – 48 с. – (Сучасна криміналістика).

Основи судової експертизи: навчальний посібник для фахівців, які мають намір отримати або підтвердити кваліфікацію судового експерта / авт.-уклад.: Л.М. Головченко, А.І. Лозовий, Е.Б. Сімакова-Єфремян та ін. – Х.: Право, 2016. – 928 с.

Пиріг І. В. Теоретико-прикладні проблеми експертного забезпечення досудового розслідування: монографія / І. В. Пиріг. – Дніпропетровськ: «Ліра ЛТД», 2015. – 430 с.

Разумов Э.А. Практическое руководство по криминалистике: учеб.-практ. пособ. / Э.А. Разумов; под ред. И.П. Красюка. – К.: ООО «Элит Принт», 2011. – 465 с.

Разумов Э.А. Практическое руководство по осмотру места происшествия: учеб.-практ. пособ. / Э.А. Разумов; под ред. И.П. Красюка. – К., 2015. – 750 с.

Інформаційні ресурси

Офіційний сайт Президента України. Режим доступу:
<http://www.president.gov.ua/>

Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. Режим доступу:
<http://www.kmu.gov.ua>

Офіційний сайт Міністерства Юстиції України. Режим доступу:
<http://www.minjust.gov.ua/>

Міністерство внутрішніх справ України. Режим доступу:
<http://www.mvs.gov.ua/ua/>.

Державний науково-дослідний експертно-криміналістичний центр України. Режим доступу: (<http://www.dndekc.mvs.gov.ua>).

Київський науково-дослідний інститут судових експертиз. Режим доступу:
<http://www.kniise.com.ua>.

Національна бібліотека України ім. Вернадського. Режим доступу:
<http://www.nbuv.gov.ua/>

Державна науково-технічна бібліотека України. Режим доступу:
(<http://www.gntb.gov.ua>).

Національна парламентська бібліотека України. Режим доступу:
<http://www.nplu.kiev.ua/>.

Національна академія внутрішніх справ. Режим доступу:
<http://www.naiu.kiev.ua/>

Київський науково-дослідний інститут судових експертиз. Режим доступу:
<http://www.kniise.com.ua/>

Державна науково-технічна бібліотека України (Київ). Режим доступу:
<http://www.gntb.n-t.org/>

Державний комітет статистики України. Режим доступу:
<http://www.ukrstat.gov.ua/>

Верховний Суд України. Режим доступу: <http://www.scourt.gov.ua/>

Міністерство освіти і науки України. Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/>

Служба безпеки України. Режим доступу: <http://www.ssu.gov.ua/>